

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-666X/2024-87-7>

УДК 657.6

Вакульчик О.М.

доктор економічних наук, професор,
Університет митної справи та фінансів

Брайко В.С.

аспірант кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування,
Університет митної справи та фінансів

Vakulchik Olena, Brayko Vladislav

University of Customs and Finance

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ З КОРПОРАТИВНИМ УПРАВЛІННЯМ

PREREQUISITES FOR CONDUCTING ANALYTICAL PROCEDURES OF AUDIT OF FINANCIAL RESULTS OF COMPANIES WITH CORPORATE GOVERNANCE

Стаття досліджує передумови проведення аналітичних процедур при аудиті фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням. Розглянуто нормативно-правову базу аудиту в Україні, її відповідність міжнародним стандартам та сучасним викликам корпоративного сектору. Проаналізовано роль аналітичних процедур в аудиті та їх значення для прийняття стратегічних рішень. Запропоновано ієрархічну модель цілей аудиту, яка демонструє багаторівневий характер аудиторської діяльності та взаємозв'язок між різними аспектами аудиту фінансових результатів. Висвітлено вплив якісного аудиту на інвестиційну привабливість компанії, захист прав акціонерів та вдосконалення системи управління ризиками. Обґрунтовано важливість ефективного проведення аналітичних процедур для підвищення достовірності фінансової звітності, прозорості корпоративного управління та конкурентоспроможності українських компаній на глобальному ринку.

Ключові слова: аудит фінансових результатів, корпоративне управління, аналітичні процедури, інвестиційна привабливість, управління ризиками.

The audit of financial results in companies with corporate governance has become a critical aspect of modern business practices. This study explores the prerequisites for conducting analytical procedures of audit of financial results in the context of corporate governance, emphasizing its role as a comprehensive tool ensuring efficiency, transparency, and sustainable development of the corporate sector. The relevance of this topic is underscored by the growing complexity of business environments, increasing regulatory demands, and the need for greater transparency in corporate operations. As companies face heightened scrutiny, the role of audit has expanded beyond traditional boundaries, becoming integral to strategic decision-making and risk management processes. This paper examines the regulatory framework for audit in Ukraine, which integrates both national and international standards. A key contribution of this research is the proposal of a hierarchical model of audit objectives. This model illustrates the multi-level nature of auditing activities, encompassing a spectrum of tasks from ensuring the reliability of financial statements to achieving strategic corporate governance goals. The study delves into the role of analytical procedures in audit, positioning them as powerful means of generating valuable information for strategic decision-making and business process improvement. This perspective highlights the evolving nature of audit, moving from a compliance-focused activity to a value-adding business function. In the context of investment attractiveness, the paper argues that quality audit is a key factor in building investor and stakeholder confidence. It plays a crucial role in protecting shareholder rights, especially those of minority shareholders, by ensuring transparency and accountability in management decisions. The paper concludes by positioning audit of financial results as an integral component of modern corporate governance systems. It argues that effective audit practices contribute significantly to enhancing the efficiency, transparency, and competitiveness of Ukrainian companies in the global market. This study contributes to the ongoing dialogue on the evolution of audit practices in the face of changing business landscapes and increasing stakeholder expectations, providing valuable insights for practitioners, regulators, and academics in the fields of auditing and corporate governance.

Keywords: financial results audit, corporate governance, analytical procedures, investment attractiveness, risk management.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації та інтеграції України у світову економічну систему, корпоративний сектор відіграє все більш значущу роль у формуванні національного багатства та забезпеченні економічного зростання. Підприємства з корпоративним управлінням стають ключовими гравцями на ринку, що підвищує важливість ефективного аудиту їх фінансових результатів. Водночас, посилюються вимоги до прозорості та достовірності фінансової звітності, що зумовлено зростаючими потребами інвесторів, кредиторів та інших стейкхолдерів у якісній фінансовій інформації.

Особливої уваги заслуговує питання захисту прав акціонерів та інвесторів, яке набуває критичного значення в контексті розвитку фондового ринку України. Аналітичні процедури в аудиті фінансових результатів виступають важливим інструментом забезпечення прав та інтересів власників і потенційних інвесторів, сприяючи підвищенню довіри до корпоративного сектору та стимулюючи інвестиційну активність.

У світлі зростаючих ризиків шахрайства та маніпуляцій з фінансовою звітністю, аналітичні процедури набувають особливого значення як ефективний інструмент виявлення потенційних викривлень у фінансових результатах. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню довіри до фінансової інформації та зміцненню репутації корпоративного сектору.

Розвиток методології аудиту є важливим аспектом наукового дослідження. Визначення передумов проведення аналітичних процедур сприяє вдосконаленню теоретичних засад та практичних підходів до аудиторської діяльності, що має значний потенціал для підвищення ефективності аудиту в цілому.

Нарешті, в умовах економічної нестабільності та кризових явищ, які характеризують сучасний етап розвитку світової економіки, зростає потреба в ефективних інструментах оцінки фінансового стану підприємств. Аналітичні процедури аудиту фінансових результатів надають можливість отримати комплексне уявлення про фінансовий стан та перспективи розвитку корпорацій, що є критично важливим для прийняття стратегічних рішень.

Таким чином, дослідження передумов проведення аналітичних процедур фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням є актуальним та своєчасним, оскільки воно спрямоване на вирішення важливих теоретичних та практичних завдань, пов'язаних з розвитком корпоративного сектору та вдосконаленням системи аудиту в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теорії та практики аналітичних процедур в аудиті зробили Messier, Glover та Prawitt у своїй фундаментальній праці «Auditing & assurance services: A systematic approach» [2]. Автори

детально розглядають роль аналітичних процедур на різних етапах аудиту, підкреслюючи їх важливість для оцінки ризиків та виявлення потенційних викривлень у фінансовій звітності. Особливу увагу приділено специфіці застосування аналітичних процедур у корпоративному секторі, де складність бізнес-процесів вимагає більш глибокого аналізу.

Дослідження Knechel та Salterio «Auditing: Assurance and risk» розширює розуміння ролі аналітичних процедур у контексті управління ризиками [1]. Автори зазначають, що в умовах корпоративного управління аналітичні процедури стають не лише інструментом аудиту, але й важливим елементом системи корпоративного ризик-менеджменту. Це дослідження підкреслює важливість інтеграції аналітичних процедур у загальну систему корпоративного управління.

Trompeter, Carpenter, Desai, Jones та Riley Jr у своїй праці «A synthesis of fraud-related research» фокусуються на ролі аналітичних процедур у виявленні та попередженні шахрайства [4]. Автори зазначають, що в корпоративному середовищі, де ризики шахрайства особливо високі, аналітичні процедури стають критично важливим інструментом забезпечення достовірності фінансової звітності.

Серед вітчизняних науковців варто відзначити дослідження Сметанко О.В. та Каменської Т.О. Так, Сметанко О.В. сфокусувався на формулюванні концепції внутрішнього аудиту в системі корпоративного управління [12]. Його дослідження зосереджені на створенні теоретичної бази, що включає визначення цілей, принципів та методологічних підходів внутрішнього аудиту. Дана модель враховує специфіку корпоративного управління та забезпечує ефективний контроль за діяльністю компаній. Його практичні рекомендації включають розробку методик впровадження внутрішнього аудиту та механізмів оцінки і управління ризиками, що виникають у процесі корпоративного управління.

Каменська Т.О. зосередила свої зусилля на розробці регулюючих документів та методичного забезпечення внутрішнього аудиту корпоративного управління [5]. Вона розробила політики та процедури, що регулюють діяльність внутрішнього аудиту, забезпечуючи відповідність національним та міжнародним стандартам. Її робота включає розробку стандартів внутрішнього аудиту, методичних рекомендацій для внутрішніх аудиторів та впровадження навчальних програм для підвищення їхньої кваліфікації.

Втім, аналіз наукової літератури виявляє певні прогалини у дослідженні передумов проведення аналітичних процедур, особливо в контексті українських реалій. Зокрема, недостатньо висвітленими залишаються питання впливу національного законо-

давства, особливостей корпоративного управління в Україні та специфіки вітчизняного фондового ринку на методологію та практику застосування аналітичних процедур.

Мета статті полягає у комплексному теоретико-методологічному обґрунтуванні передумов проведення аналітичних процедур в аудиті фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням в Україні, що охоплює аналіз законодавчих та нормативних засад, специфіки національного корпоративного сектору, ключових цілей аудиту (включаючи залучення інвестицій, забезпечення прав акціонерів та підвищення ефективності управління).

Виклад основного матеріалу. Законодавчі та нормативні передумови проведення аналітичних процедур фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням в Україні формуються на основі комплексної системи міжнародних та національних регуляторних документів. Ця система відображає глобальні тенденції в аудиторській практиці та специфіку національного корпоративного сектору, створюючи підґрунтя для ефективного та прозорого аудиту.

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) відіграють ключову роль у формуванні методологічних засад проведення аналітичних процедур. Зокрема, МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» встановлює вимоги щодо застосування аналітичних процедур на етапі планування аудиту. Цей стандарт підкреслює важливість глибокого розуміння бізнес-середовища та специфіки діяльності підприємства, що особливо актуально для складних корпоративних структур [6].

МСА 520 «Аналітичні процедури» є фундаментальним документом, який визначає сутність, цілі та методи застосування аналітичних процедур на різних етапах аудиту [6]. Цей стандарт акцентує увагу на необхідності застосування професійного судження при виборі та інтерпретації результатів аналітичних процедур, що набуває особливого значення в контексті аудиту підприємств з корпоративним управлінням.

Доповнюють цю базу МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики» та МСА 500 «Аудиторські докази» [6], які розширюють методологічний інструментарій аудитора та встановлюють вимоги до якості та достатності аудиторських доказів, отриманих, зокрема, за допомогою аналітичних процедур.

Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту, зокрема, Стандарт 2100 «Сутність роботи внутрішнього аудиту», Стандарт 2120 «Управління ризиками» та Стандарт 2130 «Контроль» [7], формують методологічну

основу для проведення внутрішнього аудиту в корпоративних структурах. Ці стандарти підкреслюють важливість аналітичних процедур у процесі оцінки ризиків та ефективності системи внутрішнього контролю.

На національному рівні провідну роль відіграє Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який визначає правові засади аудиту фінансової звітності та регулює аудиторську діяльність в Україні [9]. Цей закон встановлює вимоги до якості аудиторських послуг, незалежності аудиторів та прозорості аудиторської діяльності, що безпосередньо впливає на практику застосування аналітичних процедур.

Специфіка корпоративного сектору враховується в ряді нормативно-правових актів, зокрема в Законі України від 27.07.2022 № 2465-IX «Про акціонерні товариства» [8], та в Законі України від 23.02.2006 № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [11]. Ці документи встановлюють вимоги до корпоративного управління, розкриття інформації та захисту прав акціонерів, що створює додатковий контекст для проведення аналітичних процедур в аудиті.

Принципи корпоративного управління, затверджені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку [10], а також міжнародні принципи корпоративного управління, розроблені Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [3], формують рамкові умови для ефективного корпоративного управління в Україні. Ці документи підкреслюють важливість прозорості, підзвітності, справедливого ставлення до акціонерів, визнання прав зацікавлених осіб та ефективного ризик-менеджменту, що безпосередньо впливає на методологію та фокус аналітичних процедур в аудиті. Інтеграція міжнародних принципів сприяє гармонізації української практики корпоративного управління зі світовими стандартами, підвищуючи довіру інвесторів та ефективність аудиторських процедур.

Таким чином, законодавчі та нормативні передумови проведення аналітичних процедур аудиту фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням в Україні формують комплексну систему, яка інтегрує міжнародні стандарти та національні особливості. Ця система створює підґрунтя для розвитку ефективних методичних підходів до аудиту, адаптованих до специфіки українського корпоративного сектору, та сприяє підвищенню якості та достовірності фінансової звітності. Водночас, вона ставить перед аудиторами та корпоративним сектором завдання постійного вдосконалення практик аудиту та корпоративного управління відповідно до міжнародних стандартів та національних вимог.

Розглянувши нормативно-правове забезпечення аудиту фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням, стає очевидним, що законодавчі передумови створюють складну та багатогранну систему регулювання. Ця система не лише встановлює правила та стандарти проведення аудиту, але й значною мірою впливає на формування та досягнення його цілей. Для глибшого розуміння цього впливу та взаємозв'язку між законодавчими вимогами та практичними аспектами аудиторської діяльності, доцільно розглянути комплексну модель, яка відображає ці взаємозалежності (табл. 1).

Розглянутий взаємозв'язок між нормативно-правовим забезпеченням та цілями аудиту демонструє комплексний характер аудиторської діяльності в контексті корпоративного управління. Однак, для повного розуміння ролі аудиту фінансових результатів у корпоративному секторі, важливо розглянути цілі аудиту не лише крізь призму законодавчих

вимог, але й з точки зору їх практичного значення для різних аспектів діяльності підприємства та його стейкхолдерів.

Аналіз цілей аудиту в ширшому контексті дозволяє краще зрозуміти його вплив на різні сфери корпоративного управління, від залучення інвестицій до управління ризиками. Розглянемо детальніше ці цілі та їх значення для корпоративного сектору.

Одним з ключових завдань аудиту фінансових результатів є підвищення інвестиційної привабливості компанії. В умовах глобальної конкуренції за капітал, якість та достовірність фінансової інформації стає вирішальним фактором для інвесторів. Аудит, проведений відповідно до міжнародних стандартів, надає інвесторам впевненість у тому, що фінансова звітність компанії відображає її реальний фінансовий стан та результати діяльності.

Аналітичні процедури, застосовані в процесі аудиту, дозволяють виявити тенденції та аномалії у фінансових показниках, які можуть бути не оче-

Таблиця 1

Взаємозв'язок між вимогами нормативно-правового забезпечення та цілями аудиту

Нормативно-правовий акт	Ключові положення	Цілі аудиту	Вплив на досягнення цілей
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»	Вимоги до незалежності аудиторів Контроль якості аудиторських послуг Відповідальність аудиторів	Забезпечення достовірності фінансової звітності Підвищення довіри до результатів аудиту	Сприяє об'єктивності аудиторських висновків Підвищує якість аудиторських процедур Збільшує відповідальність аудиторів за результати
Міжнародні стандарти аудиту (МСА)	Методологія проведення аудиту Оцінка ризиків Процедури збору аудиторських доказів	Виявлення суттєвих викривлень Оцінка системи внутрішнього контролю Виявлення ознак шахрайства	Забезпечує системний підхід до аудиту Підвищує ефективність виявлення ризиків Сприяє виявленню шахрайства
Міжнародні стандарти внутрішнього аудиту	Вимоги до організації внутрішнього аудиту Методологія оцінки ризиків Процедури перевірки системи контролю	Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю Виявлення внутрішніх ризиків Сприяння удосконаленню бізнес-процесів	Підвищує ефективність управління ризиками Сприяє вдосконаленню системи внутрішнього контролю Забезпечує додаткову цінність для організації
Закон України «Про акціонерні товариства»	Вимоги до корпоративного управління Права акціонерів Розкриття інформації	Оцінка ефективності корпоративного управління Захист прав акціонерів Забезпечення прозорості діяльності	Формує критерії оцінки корпоративного управління Визначає ключові аспекти захисту прав акціонерів Встановлює стандарти розкриття інформації
Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»	Вимоги до емітентів цінних паперів Розкриття інформації на фондовому ринку Захист прав інвесторів	Оцінка дотримання вимог фондового ринку Забезпечення прозорості для інвесторів Оцінка ризиків інвестування	Підвищує якість розкриття інформації Сприяє захисту прав інвесторів Підвищує довіру до фінансових ринків
Принципи корпоративного управління	Права акціонерів Наглядова рада та виконавчий орган Розкриття інформації та прозорість	Оцінка якості корпоративного управління Забезпечення балансу інтересів Підвищення ефективності управління	Встановлює стандарти найкращих практик Сприяє вдосконаленню корпоративного управління Підвищує інвестиційну привабливість

видними при поверхневому огляді звітності. Це дає інвесторам більш глибоке розуміння фінансового здоров'я компанії та її потенціалу для зростання. Крім того, сам факт проведення якісного аудиту свідчить про прихильність компанії до принципів прозорості та підзвітності, що позитивно впливає на її репутацію серед інвесторів.

Важливо відзначити, що в контексті корпоративного управління, аудит також допомагає виявити потенційні ризики та слабкі місця в бізнес-моделі компанії. Ця інформація є критично важливою для інвесторів при оцінці довгострокових перспектив інвестицій.

Для компаній, які планують вихід на фондовий ринок або вже котируються на біржі, аудит фінансових результатів набуває особливого значення. Він є не лише законодавчою вимогою для акціонерних компаній, але й ключовим інструментом формування довіри серед учасників фондового ринку. Аналітичні процедури, застосовані в процесі аудиту, допомагають виявити фактори, які можуть вплинути на оцінку вартості цінних паперів компанії. Це включає аналіз фінансових коефіцієнтів, тенденцій у доходах та витратах, оцінку ефективності використання активів та інші ключові показники, які враховуються аналітиками та інвесторами при оцінці справедливої вартості акцій. Крім того, якісний аудит може сприяти зниженню волатильності акцій компанії. Це досягається за рахунок зменшення інформаційної асиметрії між компанією та ринком, що знижує невизначеність та ризики для інвесторів.

Захист інтересів акціонерів, особливо міноритарних, є одним з ключових принципів корпоративного управління. Аудит фінансових результатів відіграє важливу роль у реалізації цього принципу, забезпечуючи всім акціонерам рівний доступ до достовірної фінансової інформації. Аналітичні процедури, застосовані в ході аудиту, можуть виявити потенційні порушення прав акціонерів, такі як нераціональне використання ресурсів компанії, надмірні виплати менеджменту або операції з пов'язаними сторонами на не вигідних для компанії умовах. Це особливо важливо в контексті корпоративного управління, де існує потенційний конфлікт інтересів між мажоритарними та міноритарними акціонерами.

Крім того, аудит забезпечує основу для реалізації права акціонерів на участь в управлінні компанією. Надаючи достовірну інформацію про фінансовий стан та результати діяльності, аудит дозволяє акціонерам приймати обґрунтовані рішення щодо стратегії розвитку компанії, розподілу прибутку та інших ключових питань.

Аудит фінансових результатів є потужним інструментом для вдосконалення системи корпоративного управління. Виявляючи слабкі місця в системі

внутрішнього контролю та процесах управління ризиками, аудит надає цінну інформацію для ради директорів та вищого менеджменту. Аналітичні процедури, застосовані в ході аудиту, можуть виявити неефективності в операційній діяльності, недоліки в системі бюджетування та планування, проблеми з управлінням ліквідністю та інші аспекти, які вимагають уваги з боку керівництва. Ця інформація є основою для прийняття стратегічних рішень щодо вдосконалення бізнес-процесів та підвищення ефективності діяльності компанії.

Важливим корисним ефектом регулярного аудиту є сприяння формуванню культури підзвітності та відповідальності в компанії. Це, в свою чергу, підвищує якість корпоративного управління та знижує ризики, пов'язані з людським фактором. В сучасному бізнес-середовищі прозорість та підзвітність є ключовими факторами успіху компанії. Аудит фінансових результатів відіграє центральну роль у забезпеченні цих принципів, надаючи незалежну оцінку достовірності фінансової звітності.

Аналітичні процедури, застосовані в процесі аудиту, допомагають виявити потенційні проблеми з якістю фінансової звітності, такі як неповне розкриття інформації, неправильна класифікація операцій або невідповідність облікової політики міжнародним стандартам. Це сприяє підвищенню якості корпоративної звітності та, як наслідок, зміцненню довіри з боку стейкхолдерів.

Важливо відзначити, що в контексті корпоративного управління, прозорість виходить за межі фінансової звітності. Аудит також може охоплювати аспекти нефінансової звітності, такі як звіти про сталий розвиток або корпоративну соціальну відповідальність, що стає все більш важливим для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Ефективне управління ризиками є критично важливим для довгострокового успіху компанії, особливо в умовах зростаючої невизначеності глобального бізнес-середовища. Аудит фінансових результатів відіграє ключову роль у цьому процесі, надаючи незалежну оцінку ризиків та ефективності системи ризик-менеджменту компанії.

Аналітичні процедури, застосовані в ході аудиту, дозволяють ідентифікувати та оцінити різні види ризиків – від фінансових (наприклад, ризик ліквідності або валютний ризик) до операційних та стратегічних. Ця інформація є основою для вдосконалення системи управління ризиками та розробки відповідних стратегій мінімізації та контролю ризиків.

Крім того, аудит допомагає оцінити адекватність існуючих контрольних процедур та їх ефективність у запобіганні та виявленні ризиків. Це особливо важливо в контексті корпоративного управління, де

ефективна система внутрішнього контролю є ключовим елементом захисту інтересів акціонерів та інших стейкхолдерів.

В сучасному бізнес-середовищі зростає значення нефінансових ризиків, таких як репутаційні ризики, кіберризики або ризики, пов'язані зі зміною клімату. Хоча традиційний фінансовий аудит може не охоплювати всі ці аспекти, він може надати цінну інформацію для їх оцінки та управління.

Розглянувши різноманітні цілі аудиту фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням, стає очевидним, що вони формують складну, багаторівневу систему. Для кращого розуміння взаємозв'язків між цими цілями та їх важливості для корпоративного управління, доцільно представити їх у вигляді ієрархічної структури.

Запропонована нижче ієрархічна модель цілей аудиту відображає не лише їх послідовність та взаємозалежність, але й демонструє, як досягнення цілей нижчих рівнів створює фундамент для реалізації більш комплексних та стратегічно важливих завдань. Ця структура допомагає зрозуміти, що ефективний аудит – це не просто виконання окремих процедур, а послідовний процес, кожен етап якого сприяє підвищенню цінності аудиту для корпоративного управління.

Розглянемо детальніше кожен рівень цієї ієрархічної моделі цілей аудиту та взаємозв'язки між ними (Рис. 1).

Запропонована модель демонструє багатовимірність та комплексність процесу аудиту фінансових результатів. Вона наочно показує, що аудит не об-

межується лише перевіркою достовірності фінансової звітності, а охоплює широкий спектр завдань, які мають стратегічне значення для корпоративного управління. Ця концепція розширює традиційне розуміння ролі аудиту, підкреслюючи його значення як інструменту стратегічного управління та контролю.

Структура моделі, яка включає чотири рівні цілей – від фундаментальних до стратегічних, відображає еволюцію аудиторських завдань у відповідь на зростаючі вимоги корпоративного сектору. Фундаментальні цілі, такі як забезпечення достовірності фінансової звітності та дотримання нормативних вимог, формують базис, на якому будуються більш складні та стратегічно орієнтовані цілі. Це підкреслює важливість якісного виконання базових аудиторських процедур як передумови для досягнення вищих цілей.

Операційні та тактичні цілі, розташовані на середніх рівнях моделі, відображають роль аудиту у вдосконаленні внутрішніх процесів компанії та управлінні ризиками. Ці цілі підкреслюють значення аудиту як інструменту операційного вдосконалення та ризик-менеджменту, що є критично важливим для сучасних корпорацій, які функціонують в умовах високої невизначеності та динамічних змін бізнес-середовища.

Вершина моделі, представлена стратегічними цілями, демонструє найвищий рівень впливу аудиту на корпоративне управління. Ці цілі, включаючи підвищення ефективності корпоративного управління, забезпечення прозорості та підзвітності, сприя-

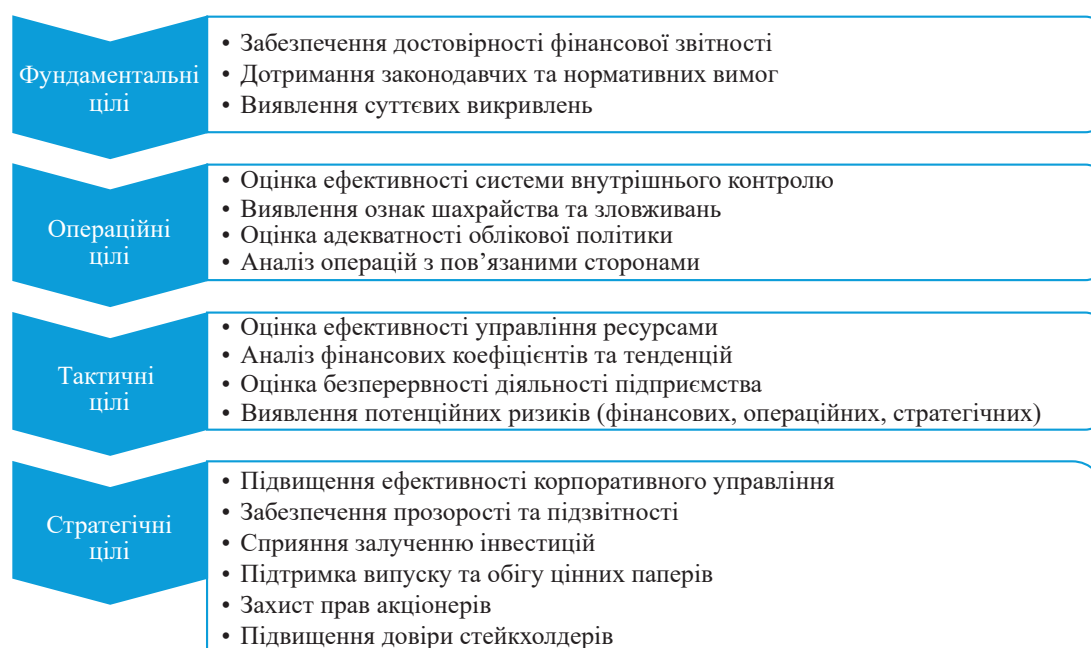

Рис. 1. Ієрархічна модель цілей аудиту фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням

ня залученню інвестицій та захист прав акціонерів, відображають ключові аспекти сучасного корпоративного управління. Таке позиціонування аудиту підкреслює його роль не лише як контрольного механізму, але й як інструменту створення доданої вартості для компанії та її стейкхолдерів.

Висновки. Проведене дослідження розкриває багатогранну природу аудиту фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням, підкреслюючи його ключову роль у сучасному бізнес-середовищі. Аудит постає не просто як процедура верифікації фінансової звітності, а як комплексний інструмент, що забезпечує ефективність, прозорість та сталий розвиток корпоративного сектору.

Нормативно-правова база аудиту в Україні, що інтегрує національні та міжнародні стандарти, створює міцний фундамент для проведення якісного аудиту. Проте, мінливість бізнес-середовища вимагає її постійного вдосконалення для відповідності сучасним викликам корпоративного управління.

Запропонована ієрархічна модель цілей аудиту демонструє багаторівневий характер аудиторської

діяльності, охоплюючи спектр завдань від забезпечення достовірності фінансової звітності до досягнення стратегічних цілей корпоративного управління. Ця модель підкреслює, що аудит є не лінійним процесом, а складною системою взаємопов'язаних завдань.

Особливу увагу варто приділити ролі аналітичних процедур в аудиті. Вони виступають не лише як технічний інструмент, але й як потужний засіб генерації цінної інформації для прийняття стратегічних рішень та вдосконалення бізнес-процесів.

Таким чином, аудит фінансових результатів підприємств з корпоративним управлінням постає як невід'ємна складова сучасної системи корпоративного управління. Він сприяє підвищенню ефективності, прозорості та конкурентоспроможності українських компаній на глобальному ринку. Запропонована ієрархічна модель цілей аудиту може слугувати основою для подальшого вдосконалення методології аудиту та практики корпоративного управління, відкриваючи нові перспективи для досліджень у цій важливій сфері.

Список літератури:

1. Knechel, W. Robert; Salterio Steven. Auditing: Assurance and risk. Routledge, 2016. P. 720
2. Messier JR, William F.; Glover, Steven M.; Prawitt, Douglas F. Auditing & assurance services: A systematic approach. McGraw-Hill, 2017. P. 830
3. OECD (2023), G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023, OECD Publishing, Paris. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2023/09/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2023_60836fcb.html (дата звернення 22.07.2024).
4. Trompeter, Gregory M., et al. A synthesis of fraud-related research *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 2013, 32. Supplement 1: 287–321.
5. Каменська Т. О. Внутрішній аудит: методологія та організація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.09. Київ, 2011. 42 с.
6. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року. Частина I. URL: https://www.apob.org.ua/wpcontent/uploads/2024/04/Ukr_IAASB_HB_2020-Part_%D0%86.pdf. (дата звернення: 22.07.2024).
7. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту, редакція 2017 року. URL: <https://www.theiia.org/globalassets/site/standards/mandatory-guidance/ippf/2017/ippf-standards-2017-ukrainian.pdf> (дата звернення: 22.07.2024).
8. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (дата звернення 22.07.2024).
9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення 22.07.2024).
10. Про затвердження Принципів корпоративного управління : Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22 липня 2014 р. № 955. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14#n13> (дата звернення 22.07.2024).
11. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text> (дата звернення 22.07.2024).
12. Сметанко О. В. Становлення та розвиток внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.09. Київ, 2015. 35 с.

References:

1. Knechel, W. Robert; Salterio Steven (2016) Auditing: Assurance and risk. Routledge, p. 720.
2. Messier JR, William F.; Glover, Steven M.; Prawitt, Douglas F. (2017) Auditing & assurance services: A systematic approach. McGraw-Hill, p. 830.
3. OECD (2023), G20/OECD Principles of Corporate Governance 2023, OECD Publishing, Paris. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2023/09/g20-oecd-principles-of-corporate-governance-2023_60836fcb.html (дата звернення 22.07.2024).

4. Trompeter, Gregory M., et al. (2013) A synthesis of fraud-related research. *Auditing. A Journal of Practice & Theory*, 32. Supplement 1: 287–321.
5. Kamenska T. O. (2011) *Vnutrishii audyt: metodolohiia ta orhanizatsiia* [Internal audit: methodology and organization: autoref. thesis for obtaining sciences]: dys...kand. econom. nauk : 08.00.09. Kyiv, 42 p.
6. Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnikh posluh, vydannia 2020 roku. Chastyna I [International standards for quality control, auditing, review, other assurance and related services, 2020 edition. Part I]. Available at: https://www.apob.org.ua/wpcontent/uploads/2024/04/Ukr_IAASB_HB_2020-Part_%D0%86.pdf. (accessed: 22.07.2024).
7. Mizhnarodni standarty profesiinoi praktyky vnutrishnoho audytu, redaktsiia 2017 roku [International standards of professional practice of internal auditing, edition of 2017]. Available at: <https://www.theiia.org/globalassets/site/standards/mandatory-guidance/ippf/2017/ippf-standards-2017-ukrainian.pdf> (accessed: 22.07.2024).
8. Pro aktsionerni tovarystva: Zakon Ukrainy vid 27.07.2022 № 2465-IX [On joint-stock companies: Law of Ukraine dated 07.27.2022 No. 2465-IX]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (accessed: 22.07.2024).
9. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 21.12.2017 № 2258-VIII [On the audit of financial statements and audit activity: Law of Ukraine dated 12.21.2017 No. 2258-VIII]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (accessed: 22.07.2024).
10. Pro zatverdzhennia Pryntsyviv korporatyvnoho upravlinnia [On approval of the Principles of Corporate Governance]. Rishennia Natsionalnoi komisii z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku vid 22 lypnia 2014 r. № 955. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr955863-14#n13> (accessed: 22.07.2024).
11. Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 № 3480-IV [On capital markets and organized commodity markets]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text> (accessed: 22.07.2024).
12. Smetanko O. V. (2015) *Stanovlennia ta rozvytok vnutrishnoho audytu v aktsionernykh tovarystvakh Ukrainy* [Formation and development of internal audit in joint-stock companies of Ukraine] dys. ... kand. econom. nauk : 08.00.09. Kyiv, 35 p.